

Starodruki cenne księgozbioru Biblioteki Głównej Papieskiego Fakultetu Teologicznego i Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu. Opracował Adam Skura, ss.168, Oficyna Wydawnicza „Signum”, Wrocław 1993

Biblioteka Papieskiego Fakultetu Teologicznego i Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu doczekała się opracowania starych druków. Posiada ona ponad 120 tysięcy dzieł w tym prawie 4400 starych druków. Nie ma w nich inkunabułów i nieliczne są druki z początku XVI w. Znaczna część to druki z siedemnastego i osiemnastego wieku. Zbiór ten w przeważającej części to teologia, ale są także dzieła z prawa, historii i filologii, głównie teksty literatury klasycznej. Nieznacznie reprezentowana jest medycyna, geografia oraz inne dziedziny, w których napotykamy wydania interesujące, np. Jana ab Indagine *Introductiones apotelesmaticae in physiognomiam, complexionem hominum, astrologiam naturalem, naturas planetarum...* wydane w Strasburgu w 1622 r.

Przedmiotem pracy Adama Skury były druki rzadkie i cenne, ujęte w formie katalogowej. Pierwsze katalogi cennych druków bibliotecznych zaczęły się ukazywać w XVIII w. W Polsce, bibliotekarz Załuskich, Jan Daniel Janocki, wydał w latach 1747-1753 *Nachricht von denen in der hochgräfl. Zaluskischen Bibliothek sich befindenden raren polnischen Büchern*. Nato- miast pierwsza uniwersalna biblioteka druków rzadkich i cennych, autorstwa Jacquesa Charlesa Bruneta (1780-1867) została przygotowana na początku XIX w. Wydany katalog Biblioteki PFT i MWSD posiada układ alfabetyczny według haseł autorskich oraz tytułowych dla dzieł anonimowych lub prac zbiorowych.

Bardzo cenną przedmowę, wprowadzającą czytelnika w świat starych druków znajdujących się w księgozbiorach kościelnych na Śląsku, napisał ks. Józef Mandziuk – profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W rozdziałach poświęconych proveniencji, ośrodkom wydawniczym, językowi śląskich starodruków, oprawom i czytelnictwu, ukazuje znaczenie książki w kulturze dawnych wieków na ziemi śląskiej. Dołączona bibliografia prac ks. J. Mandziuka poświęcona dziejom książki na Śląsku pozwala na pogłębianie studiów w tym kierunku.

Kończąc przedmowę ks. J. Mandziuk zauważa, że istniejące na Śląsku współczesne instytucje kościelne kryją z pewnością jeszcze wiele „kosztow-

ności” w postaci starych druków. Należy wyrazić życzenie na rychłe odkurzenie, uporządkowanie i opracowanie, co pozwoli na ich ocalenie i udostępnienie współczesnemu czytelnikowi, badaczowi.

Jednocześnie trzeba dodać, że informacja o wspomnianej wyżej przedmowie powinna być zamieszczona na karcie tytułowej omawianej publikacji.

Ważną i pożyteczną rzeczą byłoby ponumerowanie wszystkich starodruków, które ukazałyby liczbę opracowanych dzieł. Także zamieszczenie indeksu rzeczowego umożliwiłoby czytelnikowi odszukanie np. starych druków z prawa lub innej dziedziny.

Niewątpliwie trzeba powiedzieć, że wydany katalog jest godny odnotowania na rynku wydawniczym. Jest to cenna pomoc dla studiujących np. teologię, pozwalająca na wstępne korzystanie z katalogu cennych starodruków w zaciszu własnej pracowni.

Jan I. Jędrzejowski

Materiały XV sesji Stałej Konferencji Archiwów, Bibliotek i Muzeów Polskich na Zachodzie, 23-26 IX 1993.

Fundacja Jana Pawła II – Ośrodek Dokumentacji Pontyfikatu, Rzym 1994, ss. 234, ilustr.

Już po raz drugi Stała Konferencja Archiwów, Bibliotek i Muzeów Polskich na Zachodzie, ukonstytuowana w 1979 r. i grupująca te ważne placówki polskie poza Krajem, oddaje do rąk Czytelników kolejny owoc swego dorobku i przedstawia kierunki swej pracy i refleksji naukowej¹. Okazją do wydania tej książki stała się doroczna, już 15 jej sesja, obradująca w Rzymie, która zbiegła się z 15-leciem obecnego pontyfikatu Jana Pawła II. Stąd na zawartość niniejszej publikacji miały wpływ zarówno statutowa działalność i ukierunkowanie Stałej Konferencji, jak i ów jubileusz. Książka zawiera teksty referatów i wystąpień na sesji, a jej redaktorem jest ks. prałat Michał Jagosz, dyrektor Domu Polskiego im. Pawła II i dyrektor Ośrodka Dokumentacji Pontyfikatu na via Cassia w Rzymie.

Zawartość tematyczną omawianej książki można ująć – w cztery działy. Pierwszym jest osoba i nauczanie papieża Jana Pawła II i prezentuje ciekawe wątki: D. Morawski, *Lux ex Oriente? Jan Paweł II i Europa* (s. 9-17), K. i K. Dybciakowie, *Jan Paweł II w literaturze* (s. 18-26), J. Jaworska, *Jan Paweł II*

---

¹ Pierwszą publikacją był informator: *Muzea, Biblioteki i Archiwa Polskie na Zachodzie*, red. H. Fokciński, N. Kozłowska, B. Mękarska-Kozłowska, J. Morkowski, Londyn 1991; zob. moje omówienie w: „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 61 (1992) s. 377-379.